

# BALMES

(Poema simfònic)

CHOR 1<sup>er</sup>

Nulla' l' error! l' hipòcrita tenebra,  
disfregada de llum!

l' anàrquic desordre, maligna febra  
que la patria consum.

CHOR 2<sup>on</sup>

Excelsior! Llibertat per la pujada,  
pel vol del esperit!

Frenquem l' argolla innoble al coll penjada  
del poble pervertit.

CHOR 1<sup>er</sup>

Enrera l' invasió de la mentida,  
la tempesta de fang!

Barrem l' abim del odi fratricida  
que vessa foc i sang.

CHOR 2<sup>on</sup>

Excelsior! Llibertat per la pujada,  
pel vol del esperit!

Obrim de pau la triomfal arcada  
qu' irisi l' Infinit.

## CHOR 1<sup>er</sup>

Avall la nit, la potestat adversa  
a la gloria del jorn!

Berquem més alt la resplandor dispersa  
del geni ~~que~~ s'ponia en son mitjorn.

## CHOR LLUNYÀ (Des clotres de la Seu de Vich)

Sobre 'l front del Montseny,  
Linai de la Plana,  
s'esvaï 'l doble raig de sa posta llunyana,  
la claror sobirana  
del amor y del seny...  
sobre 'l front del Montseny...

## UNA VEU (La Patria)

Vell alat, temps frigs; per què apagares  
la columna de llum?  
¿per que 'l vent de folis deslligares,  
qui' uclola: Avens! y esborra la hostum?

## DUO DE CHORS (1<sup>er</sup> y 2<sup>on</sup>)

Avant hem dit, sens esguardar enrera,  
sens nord qui' omplis de llum nostre ideal,  
y hem perdut la direcció,  
y avall rodem sota 'l poder del mal.

UNA VEU (La Patria)

Ton braç de gel, d'immensa envergadura,  
i per què no deturava l' sol ponent,  
doblant el jorn de sa claror madura  
en l' arch del firmament?

Bon jurat, tu qu' empenys la vida humana  
alenantla ben fort;  
al so imperis de triomfal diana  
arriencia l' sol dels braços de la Mort!

El Temps

Ja flama consumida en breu tongada  
l' espay llarguissim de molt temps ompli,  
y sura encara pel mon la llum daurada  
del dia que morí.

(HOR LLUNYA (Les clores de la Sen de Vuh)

Sobre l' front del Montseny,  
al tristleig de diana,  
com aurore renais de sa posta llunyana  
la claror sobirana  
del amor y del reny...  
Sobre l' front del Montseny.

+

Poeta Mossen Juià Jover, Bre.

Desvolgut amics: Adjunt trobareu el poemat musical. Falta tan sols l'última part que serà antítesis.

El Ghor 1<sup>er</sup> y el Ghor 2<sup>on</sup> representen les aspiracions de la Espanya desenganyada y amargada per les ~~experiences~~ <sup>experiències</sup> de la revolució. És com un mea culpa per no haver seguit les orientacions de Dalmau. Els Ghors (en els quals simbolis totes els partits del orbre, encare que una mica vagament, defugint al·lusions molestes) lluiten per a redimirse de la decadència dels temps posteriors a Dalmau. La música, donchs, ha de descriure una ascensió en pleixat ritm en recerca del Torn, ab metítons y zig-zags, ab ondulacions y contrastos dramàtics d'

<sup>invisible, toterrani,  
masònica</sup>

oposició al poder, del error  
y del vici, que amencen  
ab la dissolució de la Patria.

Pera en allargar la descripció  
musical, potser convindria  
que 'ls chor repetissin lo  
menys possible les paraules  
que canten respectivament.

Suposo que pujan la montanya  
simbòlica del Montseny, obren  
a la tomba de Dalmau, de-  
vant de la qual la Patria  
y l'Església cantaran un gran  
chor final, que serà l'himne del  
jubileu o del centenari de  
Dalmau, curtíssim, en el  
qual, si vols, fareu repetir  
'alleluia' en sentit simbòlic  
per a l'avenir d'Espanya

El Ghor Llunja' que representa  
les Hotpes de la Sen, es dir  
la ven de Vich, està escrit  
en versos que + permeten  
imitar la melodia entre  
trista y alegre dels «Jelins»  
que després, la segona vegada  
quan la Patria ha parlat  
de la claua que ha de fer renarixer  
el Sol (Palmas) es dir quan  
s' anuncia l' fentenari del  
sen naixement, pot anar  
acompanyat de veus metábiques

presentant trompetes. El poema d'  
èpica i elegíaca desde aquí ha d'anar tornant  
may jubileu y religios y patriòtic ensem.  
L' idea capital del poemet  
es la matèria alegoria  
del sepulcre de Palmas: el  
Sol que s' hon darrera  
l' Montseny, y després

d' haver omplert molts temps / *consummatio temporis*  
*in brevi, explevit tempora multa*, del *apítol*  
fentent socialment merces *de Dalmeu*

a la mateixa llum que Dalmeu  
rebe' de la <sup>filosofia heremica del cristianisme</sup> Iglesia. <sup>7 de la vida de la</sup>

No tinc més temps per  
explicarvos, ni faig més  
que donarte a Vola-ploma  
quatre llapicades. Potser  
valdria més que tornant  
de Goudes vingessis un  
dia. Anirant força. No  
t'espanti que hi hagi tants  
chors - Si les noves combinacions  
no t'agradan, pots combinar-les  
com vulguis - perquè els chors  
poden ser unissos i <sup>7 de noves veus</sup> repetir  
els motius, com se fa en el  
Parsifal de Wagner. Agra!  
fes una cosa que resti com  
aquesta. Els capítols de fets 2 i  
3 en grecas. L'encomanaré a  
la verge de Goudes. Recorre a la  
1.a i amichs. Hm. J. M. Baran

Pont. Mossen Blais Romen, Pre.

Pemolgut amichs: Pera "La fontana  
de Talona", necessitaria consultar a' en  
• Prubi y Bluch, que es la persona  
qui més ha estudiat l' expedició dels  
catalans y aragonesos a Grecia. Ho  
faré' guen juga. Atémés estels dub-  
tant sobre quin via l' desenllás més  
convinent. Si feig servir la llegenda  
vigatana de la processó del «Rey moro»  
y la de la llantra de la cursó mont-  
serradura tindrà d' apelar a' un mir-  
de.

• de. Mossen Fuchíol me deya que  
potser valdria més que l' desenllás  
fos natural. Potser si que aleshores  
la obra resultaria més dramàtica, però  
no se' si resultaria tan musical.

Devant d' aquests dubtes, que  
velaré' quan vingas y que interina-

ment pots consultar ab els oracles  
artístics y literaris de Vich, que in  
fan molta autoritat, se m'ha acendit  
una altra pensada: fer un oratori  
ab mise en scène del desenvolupament  
de la Mare de Sen de la Mercè, de  
que s' havia parlat. Una poesia  
sobre aquest assumpte ja la tindrà,  
y potser te podria servir interna-  
ment pera lo que 'm demanes. Y  
intitula "La Verge Blanca." Hi ha  
una part de descripció y una altra  
lirica. Els versos son alexandrins  
y no se' si t'auriam bé. El desenvolupament  
es la part abont en un  
concepte hi ha més idealitat y  
més color. Si el tema era teatral,  
me sembla que faria gran efecte,  
sobretot l'investidura del hàbit  
de la Mercè per Sant Pere Nolasc,  
a la Sen de Barcelona ab assis-  
tencia del rey en Jaume, Sant

Parramon de Penyaforat ierbey,  
concellers de la ciutat, nobles  
y poble. Hi havia un acte  
o' un quadero ab un vanyell  
que surt del port de Barcelona,

7 fem. una salmodia gels frans  
mercedaris als quals se ls' apre-  
reix la Santa Verge presidint  
el cor y entonant aquella  
antifona, la primera de les  
Vespres: Vici captivitatem populi  
mei, filiorum meorum et filia-  
rum meorum, quem superdupit

illis Aeternus, de qual aparició  
form esment les cròniques de  
l'Orde mercedari. Me sembla  
que aquesta salmodia, que dura-  
ria poch (cantada encara més  
be' que a Parramon jeh?) pro-  
duiria una impressió religiosa  
molt profunda. Ja veus, donchs,

si pensa ab tu. Digas que es lo  
que vols que compunga avers.  
Per "La Verge Blanca" podria  
servirte en part el motiu del  
"Jant Reunon."

Quem ens veurem, ja en tot-  
narem a parlar. M! ha es-  
crit el P. Flaremont, a qui  
contesto alegrement de que re-  
sulti un éxit f! Oratori de  
Fallent, basat en el nostre  
assaig de in illo tempore.

Per qué no venies a Prat  
de sobt grandíssim? Aquestos  
vigatans que no van a visitar  
la cella d' "El Briteris!"

Expressions a tu apreciada 7.<sup>a</sup>  
y amichs. Afm. en C. 7.

Joseph M.<sup>a</sup> Duranera

P.D. Guarda pera la exposició bibliogràfica  
catalana "el Terç d' Aragon" el llibre  
del Solveniat, f! Hime de Rothen y  
no se' si tens res més, per jo no  
tinc cap exemplar, y ni en demano.  
donc a Mossen Duchiol. Vale!

Pont. *Sancti Patris, dicam.*

*Sich.*

Benedictus amicus: Al felicitarte en lo  
dia de ton excells *Pater* li demano al Angel  
de Gonzaga que t'alcane de Sen nostre  
Senyor per tu, per ta apreciable f.<sup>a</sup>, per  
ton companyys y demás personas de ton agrado  
lo gracies que necessites per cumplir com Sen  
vol la tasca que t' sia encomanada en la  
viuya del Senyor y per ells y per tu tota  
mena de felicitats sempre imperfectes en aquesta  
viela y al cap d'avall de tot o millor dir  
cap cap d'arribant la felicitat perfecta de la  
gloria del Del que per vosaltres com per mi  
desitjo. Amen. Y conste que aquest amen  
es l'amen del *Psalmus* ergo segons lo cant  
gregorià que vos enviamme y per qual te  
dono gran merces en nom de Monseigneur, l'Abbé,

et de les Sœurs de la Présentation, qu'estoient  
molt contentes de l'opéra.

Volia enviar-te dos còntichs religiosos com-  
postos per Millet, però avuy m'es impossible  
anar a Barcelona y ho rebecis un altre  
dia. Un el' aquestos còntichs es l' Himne  
a' St. Felip que canta l' Orfeó. La posada  
del Himne esta fundada sobre El recitati-  
u dels còntichs oratoris de Florencia y de St.  
Girolamo y Sta. Maria in Valliella a'  
Roma ahont St. Felip introduch aquest  
costum y ademés intro- l' cant grec del  
Himne a' Apolo compost 300 anys abans de J. C.  
y estrenat a' Barcelona a' casa de D. Rafael  
Ginell quan la darrera nita de Monsenyor  
Gretori. Es molt senyill però m' sembla que  
t' agradarà. Jo he canviat la lletra  
qu' es de Mossen Lluís Verdaguier perquè  
lo poguessen cantar en aquesta casa,  
ahont l' estrenaren diuen que si a' sen-  
plem.

Y en penjo de lo que t' arabo

de prometre reb avuy aqueste estampe  
qu' es l'únic regalo possible a' un capella  
de monjes y a' un mestre espiritual, o com  
tu vulquis, de quítzalla manirera. Bon  
no'n tinc cap de St. Blais t'envio la  
troua de vostre corrector y ensemps de  
Gatalunya y t'faig notar la circumstancia  
de que n'hi ha un que toca la ferro.  
No pots estar mal content perquè t'envio  
tote una orquesta. Y ara que parlo d'a-  
questa vaig a' ferre la clenteta d'un concert  
que vaig sentir y que per força t'ha de  
fer gelosia. Ara l'cinapte passat a' les 9 del  
vespre: lo palau de Belles arts de Parma. estava  
endimenyat com en les grans solemnitats artístiques.  
Les entrades eran limitades y ni siquera s'adme-  
tían los abonos perquè ls músichs y coristes omplien  
el gran sala y tenian por de que l'publich  
s'estafés en les galeries. Se cantà per primera  
vegada a' Parma. lo Requiem de Blais-Hector  
Berlioz qu' es l'obra més inspirada de aquest  
ingeni musical. Per epecuter aquesta obra gran-  
diosa l'autor no exigeix menos de 500 especu-  
lants. Se cantà per primera vegada a' París  
en l'iglesia dels Invalides y ls Chors y les

orquestras, que n'hi ha cinch, estavau situats  
a dalt de la gran cúpula. A Parma cercava  
també les mellors condicions de sonoritat. El  
prengue' part tota l'orquestra dels 'concerts - Nicolau  
una de violins dels quals a lo menys n'hi havia  
un centenar, quatre orquestres d'instruments de  
metall, colobres formant ecos, un grupu nume-  
ros d'instruments de percussió, totes les seccions  
de l'Escola Municipal de Música y cant: chors  
de baixos, tenors, tipes, sopranos, etc. y l'Orfeó  
cantava en massa. Lo Mtre. Nicolau dirigia les  
orquestras, lo Mtre. Millet dirigia 'ls chors y  
l'Mtre. Jean Lamote de Grignon cuidava de  
la quintalla de les escoles municipals de música  
y cant. No mes veure l'moviment uniforme de  
tants violins y de tants instruments era un espectacle  
hermosíssim de la varietat dins de l'unitat de  
melodia que difícilment tornare' sentida. Tothom s'aguan-  
tava l'ale' y m's sentia una morca. Poch avans  
de començar tocan una campana y a lo plach  
de les galeries ¡pst..! pst..! pst..! y tothom cella'  
com un mort. Si sentisses aquell Dies irae! és  
una cosa que fa por. Avans del Tuba mirum  
les orquestres semblan simular lo terratenent  
dels sepulcres que s'obren y després se sent  
una sola nota de metall regarrifera spargens  
sonum fins als ultims recons de la terra  
que és la trompeta del judici. Per sepulcre  
regionum y sembla que 'ls morts surten  
y tremolan en ses mortalles. Boget omnes

q sembla que aquella ven los aires acorra-  
lent: coquet omnes ante thronum. Quin un  
miser son piques notes de quicpa, d'esclaf  
de tendresa, de dubte de la sort del reo que  
va a' ser judicat en judici inapelable.

Y seria cosa de may acabar. Pero lo que  
m' agrada' son l' Ofertori y l' Gaudeamus  
Pa. L' Ofertori es un chor d'animes del  
purgatori - aipis ho deya l' programa - y  
encara que no ho haques dit tothom ho  
entendina. Son los chors de baixos sols,  
tenors sols y despres tiples y sopranos  
sols que pregan a' Jemouit: Domine Jesu  
chruste libera animas: es un motiu preciós  
eminentment mistic omnium fidelium de-  
functorum: aquesta pregaria s' va perdent  
per les voltes del purgatori fins que les darreres  
notes dels tiples que obtingan com llàgrimes  
de joie semblan arribar al cel. es una  
combinació d'ecos d'una expressió tant suau  
y forca que fa plorar: Per fi sembla que  
no més se sent lo suspiri de les flamarades.  
Quan diuen los chors o avans de dirho  
de poenis inferni et de profundo lacu  
ne absorbeat eos tantarus més que 'l

chors ho son les orquestes y sembla que s'  
centen les blasfemies y renords del infern y  
la maror del profundo lacu (sobre tot aquí  
hi ha una instrumentació admirable) y 'ls baixos  
continuan ne absorbeat y sembla que l'Har-  
tars ~~Arle's~~ sa gola immensa y tenebrosa  
de obrach feréstich. Y després: sed significat  
Sanctus Michael, y sembla que 'ls cels s'obren  
y s' trenquen les reipes del Purgatori y apareix  
l'arcangel St. Miquel y les deslliura y  
se les emporta in lucem sanctorum y  
sembla que aquesta llum papallonga en  
los acorts y moviments dels violins primers.  
quam olim Abraham promissisti et semi-  
ni eius y sembla un cant hebreu que  
confirma per la veu dels profetes que la  
promesa serà implerta. L'ítem que  
Berlioz es un dels autors que ho sacrifica  
tot a l'expressió y me n' he convenent  
perque sembla que la música parla y  
fotografia 'ls sentiments. Ahí s' va tenir  
de repetir en vint dels aplausos general,  
y uní perque es llarch pot ser ho  
haurian repetit altres vegades.

Del Lacrymosa que arrebatà al  
auditori y s'hagué de repetir també no  
te'n vull dir res perquè es cosa que  
s'he de sentir. Un dels motius que  
més m'encantaren fou: un resurget  
creatura judicandus homo reus. No  
tinc paraules per explicar l'efecte  
que m'ha fet. És un crescendo que  
sembla un deliri de sobre. Hi ha uns  
accorts de timbales y ~~tam~~ un colp de  
tam - tam pino y després un colp sec  
de platets que may hauria dit se  
pogues conseguir un efecte tant grandios  
ab aquests instruments. Y tot lo Requiem  
y demés es una cosa tant original y que  
s'aparta tant de lo que fins ara havim  
sentit que de bones a primeres se veu que  
la música religiosa se surt dels antichs  
moldes y segueix nous viaranyos.

y encara deyan los inteligents que en  
l'execució dificilíssima per tante  
combinacions hi havia faltat un granet  
de sal, però jo com que no soc crític

ne vaig sortir entusiasmats. Veïem les  
12 y 'm semblava que feya un quart.  
Hi havia lo bo y mellor de Barma. sobra  
tot los modernistes y bastant clero; 'hi no  
podem anar a' Missa no se' mont po-  
drem anar! Hi vaig venir a' Mossen  
Joseph M.<sup>r</sup> Boguil y jo anava b-  
acompanyat de manera que no hi ha-  
via por de que 'm cridessin lo; 'quien vive!  
cre sobre tot que din que venen los jongs.

Avoy, fa molta calor y 'm fas gastar  
molt patim y la boca se m'asseca  
y fins a' St. Miguel que us fare' pagar  
un mantecado hi ha masses dies de  
patir set. Ab aixó ab expressions  
a tots poro punt y 'm despectixo  
a la francesa.

Ben y a p- en Xps.

Joseph M.<sup>r</sup> Baranera

poet.

Barcelona (Collegio de S. Andrés) Juny 20 - 98.

Barra. Juny 20 - 97.

A En Lluís Pomen

Benvolgut amic: Encare que nostra  
correspondencia epistolar durant la present  
centuria cabria ben be de sobres en la  
caixa  
de Pandora o' en la caixa del Pandu-  
ro hont en Pelat deu guardarhi ses  
posaris pastorils y demés portentoses  
produccions de sa famosa Cerra, no  
vull que això en cap manera signifiqui  
que s'hojan repedit entre nosaltres les  
relacions internacionals. ¡Com això pot  
succedir jamay si tinc de recordar per  
sempre més que en ales de les inspirades  
melodies, fruyts primareuchs de ton nimen  
musical, he enlayrat tantes vegades mon

magi' una mica esbojarrat ~~per~~<sup>des</sup> les eterees  
regions ~~del~~<sup>del</sup> mon del fit y ha contemplat  
me pensa fit o fit lo brill del Ideal, no  
d' aquell «Ideal», fins <sup>hont</sup> se enlayra l' giason  
den Quintana, girant los ulls en blanch, trayent  
una llengua com una coca, gixant plant  
encara mes l' herculeo gargamella y llançant  
als quatre vents una nota cavernosa que  
sols podria imitar y escriure en lo pentó-  
grama algun d' aquells peregrins de la Colle-  
cermelitana quan feyan lo colom desde  
ls camarots del «Montevideo»? y ves  
lo que te lo fer massa l' presumit: volia  
enfilarme amunt fins al éter den bastelar  
y me n' he anat de vossos a caure en  
les postetes. ~~Es~~<sup>Es</sup> lo perill de les altures: qui  
mes alt s'enfila mes avall cau. Ni't  
penses tampoch que als barcelonins los sia  
menos difícil ensopegar y caure o' relleuar. En  
l' empostissat de la Vamba de les flors y dar  
un cop de bombo (del que brota) o' de pandero,  
com deyan mes amunt, a dins de la cuneta.  
Perque es costum ja rancia en los artistes de  
la Mata, l' geyso den Vives no'm deixara  
mentir, que saltan d' un bot y mitg de les al-  
tures del Ydeyal y cauen en les faugueres  
d' un realisme mes ora que les monyetes

de can Guechs; perquè no't penses que sien  
tot la música polifònica del Orfeó català,  
al menos no crech que ho sian les cançons,  
ab que 'ns regalen desde la cunya del quint  
pis, about una ven de típle (?) ab honors  
de pescatera nos torna a fer memoria d'aquell  
mantó de la Xina y d'allo altre de  
no se quantos. Si vas a Barataques  
~~pregunta per la~~  
~~Barataques~~ Dolors. Per qui preguntaria  
a fe de nouas! es pel municipal del nostre  
barri, un fumut Gutierrez que may se'l  
ven en bloc y que li fa tanta por lo Sol de  
de la canícula que no més surt al carrer, com  
los gripaus, després d'haver plogut. Xipis  
pot ser conseguiria per son medi interposar una  
instancia al Alcalde de Barma. e' illes adja-  
cents perquè posés un morralet o unes molda-  
res de gos a les cigales d'ayguera que desde  
'ls quarts y quintos pisos esqueixan de dia  
en dia la caixa del timpans dels filarmònics,  
ja veus, noy, que aipó està mal y que no es sol,  
la música religiosa la que necessita una reforma  
com deya l'altre dia lo Sant Magi de "La Ven  
del Montserrat." Triguirat, donchs, si tens camp  
per corre y si'n pots fer de be de deu contribuint  
a la gran obra de la resurrecció de la música  
sagrada y de la música popular catalana. Per  
Dios! Giala! a veure si m'agafas pel mot: i te  
compromets a fer un altra safranada com la  
dels àngels? Però jep! ab la expressa condició de  
que no 'ns surte entre nups algun altre Sant Magi

s' un nou Sant Gayetàn, com aquell del Blot, perquè  
'ns faríem massa rics y 'ns retirariem de milio-  
naris. No, no obstant, ~~de~~ seguretat no 't puch  
prometre res, perquè necessito de la manpa de les  
Muses y fa una pila de temps que se m'han  
entornat y quan les necessito m' donen tal de  
uniquel que ni la tria ninga quan s' enfada.  
No obstant no se si ab un àit d' aquells de can-  
tèlpi que parlavan a casa teua lograria amansi-  
les una mica, y llavors ~~que~~ es molt possible  
que surtis alguna cosa, un melorbrama, perbi-  
gratia, encare que lo del melo ho deipo enc-  
regat a les teiles del teu picus, per mi de  
tristíssima ignoràcia.

Pero, noy, m' adono que 's fa tant y tot se m' a  
va ab l' esporol. Auy era dia de felicitarte  
de curaron y de dispar per una altra hora les  
músiques celestials. Pero ja veuràs: es lo que passa.  
Un hom a Barne. No de fer tan lo formal y ouvre tan  
comprimint que si un cop s' obra la valvola s' escapa  
tot lo vapor. Resultat: que de tantes pabacanada  
com se m' enuiny de la ma no 't puch dir altra  
cosa que: dispena. Perque de broma no ho  
estich pas molt sovint y quan passa es allo, si  
fa no fa, que diuen los autichs: u senyals  
al cel treballs... en un altre puesto... y es  
lo que te 't fer bromes: dispena, sobre tot dispena  
perque me 'n ve un treball que m' precisa de debo  
y que no hi puch enviar substitut. y ja veuràs  
com sere' prou pimple per desentendre de tot.  
d' enviar recados per cara teua, per la bolla,  
etcetra, etcetra... y fins de darte  
els bons dies que te 'ls hauria desitjats repleus de  
felicitats... pero, noy, tinc pressa... ja t' ho he dit... es  
una fagna que no admet rahons... deipenho corre...  
Ben nos, Misèries humanes!

A en Felip Baranera  
estimat germà J. a D. estich  
molt be de salut com a tots us  
desitjo. Expressions q' tots y  
o dema' passat  
dema us escriure. Blegueis  
l'adjunta carta a en Roman

y als de la Lolla si conceipes que  
no se n' han d' cancel·litzar com  
me sembla que m' hi ha motius per  
ferho; pero m' ha sortit aixís y aixís

Joseph M.<sup>a</sup> Baranera y Pasquès, Pere.

l'envio. Donals' el bon dies de per tot  
meua y esqueipen aquesta mica de  
broma que he fet y que <sup>deu</sup> <sup>passar</sup> <sup>ho</sup>  
prenga malament. Dema <sup>espero</sup> <sup>noticies</sup>  
y escriure al pare. Lo dia de S. Joan faig lo  
sermo. Bon germà,